

«Οι Νέοι και η διαμόρφωση της ταυτότητας. Η ταυτότητα ως σχέση: Τι σημαίνει να γίνεσαι πρόσωπο μέσα στην Εκκλησία;»

/ [Ενορίες](#)

Η διαμόρφωση της ταυτότητας των νέων απαιτεί λιγότερη επιβολή έτοιμων λύσεων και περισσότερη εμπιστοσύνη, διάλογο και ουσιαστική ακρόαση. Οι ενήλικες καλούνται να αναγνωρίσουν ότι οι νέοι δεν αποτελούν απλώς μελλοντικούς πολίτες ή εργαζομένους, αλλά πρόσωπα που ήδη έχουν ανάγκες, ερωτήματα και δικαίωμα συμμετοχής.

Ξεκίνησε την Τετάρτη 14 Οκτωβρίου ο κύκλος πνευματικών συζητήσεων **«Νέοι και ταυτότητα: Ποιοι είμαστε σ' έναν κόσμο που αλλάζει; Ανάμεσα στη μνήμη, την εικόνα και την πίστη.»** που διοργανώνει η συντακτική επιτροπή του περιοδικού της Ιεράς Μητροπόλεως Πειραιώς "Πειραϊκή Εκκλησία", στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς.

Στην πρώτη συνάντηση προσκεκλημένος ήταν ο **Πρωτοπρεσβύτερος π. Αντώνιος Καλλιγέρης**, Διευθυντής Ποιμαντικής Γάμου και Οικογένειας της Ιεράς

Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Η συζήτηση είχε θέμα «Οι Νέοι και η διαμόρφωση της ταυτότητας. Η ταυτότητα ως σχέση: Τι σημαίνει να γίνεσαι πρόσωπο μέσα στην Εκκλησία;» και συμμετείχαν **ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Μιλτιάδης Ζέρβας**, Θεολόγος, Διευθυντής του περιοδικού "Πειραϊκή Εκκλησία" και ο Αρχισυντάκτης του περιοδικού **κ. Γεώργιος Ανανιάδης**, Θεολόγος και Εικαστικός.

Η συζήτηση επικεντρώθηκε στη διαμόρφωση της ταυτότητας των νέων ανθρώπων, στις υπαρξιακές τους αναζητήσεις και στον ρόλο που διαδραματίζουν οι ενήλικες, η οικογένεια, η εκπαίδευση και η πίστη στη διαδικασία της ενηλικίωσης.

Στον πυρήνα της συζήτησης βρέθηκαν θεμελιώδη υπαρξιακά ερωτήματα: «Ποιος είμαι;», «Πού πηγαίνω;», «Τι έχει νόημα στη ζωή μου;» και «Τι θέλω να κάνω;». Τα ερωτήματα αυτά δεν εμφανίζονται ξαφνικά στην ενήλικη ζωή, αλλά συνοδεύουν τον άνθρωπο ήδη από την εφηβεία. Καθώς το παιδί μεγαλώνει, βιώνει σωματικές και ψυχολογικές αλλαγές, διευρύνει τη σκέψη του και έρχεται σε επαφή με πολύ περισσότερες πληροφορίες, εμπειρίες και επιρροές από όσες είχαν οι προηγούμενες γενιές στην ίδια ηλικία.

Ιδιαίτερα κατά τα χρόνια της εφηβείας, οι προβληματισμοί εντείνονται, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι εκφράζονται πάντοτε με τρόπο κατανοητό στους ενηλίκους. Η εξωτερική συμπεριφορά του νέου μπορεί να κρύβει ερωτήματα για την αξία του, τη θέση του στην κοινωνία, τις σχέσεις του και το μέλλον του. Επομένως, η κατανόηση της νεότητας απαιτεί να μην περιορίζεται κανείς στην επιφανειακή παρατήρηση των πράξεων, αλλά να αναζητά το βαθύτερο νόημά τους.

Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που ανέφερε ο π. Αντώνιος είναι η απόσταση ανάμεσα στους νέους και στους ενηλίκους. Η απόσταση αυτή δεν οφείλεται αποκλειστικά στις διαφορές ηλικίας, αλλά και στις προκατασκευασμένες αντιλήψεις που διαμορφώνουν οι δύο πλευρές η μία για την άλλη. Παράλληλα, οι ενήλικες μπορεί να αντιμετωπίζουν με δυσπιστία τη μουσική, την ενδυμασία, τη γλώσσα και τις πολιτισμικές συνήθειες των νεότερων γενεών. Ωστόσο, αυτά τα στοιχεία δεν αποτελούν απλώς επιφανειακές επιλογές. Είναι τρόποι έκφρασης, ένταξης σε ομάδες και αναζήτησης προσωπικής ταυτότητας.

Κάθε γενιά αναπτύσσει το δικό της γλωσσικό ιδίωμα, τις δικές της αισθητικές προτιμήσεις και τους δικούς της κώδικες επικοινωνίας. Το φαινόμενο αυτό δεν είναι καινούργιο· υπήρχε και στις προηγούμενες εποχές. Εκείνο που διαφοροποιεί τη σύγχρονη πραγματικότητα είναι η ταχύτητα των αλλαγών. Οι ενήλικες συχνά δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν τις νέες εξελίξεις και, αντί να αναγνωρίσουν τη δική τους αμηχανία, καταφεύγουν σε αυστηρές κρίσεις για τους νέους. Η ουσιαστική προσέγγιση προϋποθέτει, επομένως, διάθεση διαλόγου. Δεν είναι απαραίτητο οι ενήλικες να συμφωνούν με κάθε επιλογή των παιδιών. Είναι, όμως, αναγκαίο να μπορούν να συζητούν μαζί τους, χωρίς να μετατρέπουν κάθε διαφωνία σε απόρριψη του προσώπου τους.

Ένα κεντρικό επιχείρημα της συζήτησης ήταν ότι όλοι οι νέοι κουβαλούν ερωτήματα, αλλά δεν έχουν όλοι τη δυνατότητα ή την τόλμη να τα εκφράσουν. Η δυσκολία δεν βρίσκεται πάντοτε στην απουσία σκέψης ή προβληματισμού, αλλά στο κατά πόσο το περιβάλλον τους επιτρέπει να μιλήσουν χωρίς να φοβούνται την απόρριψη ή την ειρωνεία.

Ο π. Αντώνιος αναφέρθηκε στα μαθητικά συνέδρια που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο πρωτοβουλιών κατά της ενδοσχολικής βίας. Εκεί εφαρμόζεται η αρχή ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες μιλούν μεταξύ τους, χωρίς παρέμβαση των ενηλίκων. Τα αποτελέσματα συχνά εκπλήσσουν τους εκπαιδευτικούς, καθώς παιδιά που θεωρούνταν αδύναμα στην έκφραση παρουσιάζουν αξιόλογες σκέψεις και προβληματισμούς.

Το παράδειγμα αυτό θέτει ένα ουσιαστικό ερώτημα για την εκπαίδευση: μήπως το σχολικό περιβάλλον δεν δίνει σε όλους τους μαθητές τις ίδιες δυνατότητες συμμετοχής; Η αδυναμία ενός παιδιού να εκφραστεί με τον καθιερωμένο τρόπο δεν σημαίνει ότι δεν έχει κάτι σημαντικό να πει. Μπορεί απλώς να χρειάζεται διαφορετικές συνθήκες επικοινωνίας.

Επιπλέον, η έκφραση των νέων δεν περιορίζεται στον προφορικό λόγο. Μπορεί να εμφανιστεί μέσα από τραγούδια, γκράφιτι, τη συμπεριφορά ή ακόμη και την οργή. Η οργή, σύμφωνα με τη συζήτηση, ενδέχεται να συνδέεται με ερωτήματα που δεν βρίσκουν χώρο να εκφραστούν. Γι' αυτό, αντί οι ενήλικες να καταδικάζουν αμέσως κάθε δυσάρεστη εκδήλωση, χρειάζεται να προσπαθούν να κατανοήσουν τι μπορεί να βρίσκεται πίσω από αυτήν.

Ακόμη και το διαδίκτυο, παρότι προσφέρει πολλές δυνατότητες επικοινωνίας, δεν εξασφαλίζει απόλυτη ελευθερία. Οι νέοι συχνά αυτολογοκρίνονται, επειδή επιθυμούν να γίνουν αποδεκτοί από την παρέα τους, είτε αυτή βρίσκεται στον

φυσικό είτε στον ψηφιακό χώρο. Συνεπώς, η ουσιαστική ακρόαση και η αποδοχή αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για να εκφραστούν οι βαθύτερες αναζητήσεις τους.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη σύγχυση ανάμεσα στην προσωπική ταυτότητα και στην επαγγελματική αποκατάσταση. Οι γονείς και το εκπαιδευτικό σύστημα συχνά προσανατολίζουν τους νέους στην εισαγωγή στο πανεπιστήμιο, στην απόκτηση πτυχίων και στην εξασφάλιση μιας καλής εργασίας. Παρότι οι στόχοι αυτοί έχουν σημασία, γίνονται προβληματικοί όταν μετατρέπονται στο μοναδικό κριτήριο επιτυχίας. Ένας νέος που αντιλαμβάνεται ότι δεν μπορεί ή δεν θέλει να ακολουθήσει ένα επάγγελμα υψηλού κύρους ενδέχεται να θεωρήσει ότι δεν αξίζει αρκετά ή ότι δεν είναι ικανός για τίποτα. Με αυτόν τον τρόπο, η επαγγελματική αποτυχία ταυτίζεται λανθασμένα με την προσωπική απαξίωση.

Ο π. Αντώνιος υπογράμμισε ότι το ουσιαστικό ερώτημα δεν είναι μόνο ποιο επάγγελμα θα ασκήσει κάποιος, αλλά κυρίως ποιος άνθρωπος θα γίνει και πώς θα ασκήσει το επάγγελμά του. Η ίδια σκέψη επεκτείνεται στην επιστήμη και στην τεχνολογία: δεν αρκεί να εξετάζουμε τι μπορούν να κάνουν οι τεχνολογικές εφαρμογές, αλλά και ποιοι άνθρωποι θα τις χρησιμοποιούν και με ποιες αξίες. Επομένως, η παιδεία δεν πρέπει να περιορίζεται στην παροχή επαγγελματικών εφοδίων. Οφείλει να συμβάλλει στη διαμόρφωση υπεύθυνων, ελεύθερων και ολοκληρωμένων ανθρώπων, ικανών να σκέφτονται κριτικά, να συμμετέχουν στον διάλογο και να αναλαμβάνουν ευθύνες.

Η κριτική προς το εκπαιδευτικό σύστημα συνδέεται με τον τρόπο που αντιμετωπίζονται τα μαθήματα και οι γνώσεις. Συχνά τα παιδιά μαθαίνουν ξένες γλώσσες με μοναδικό σκοπό την απόκτηση πιστοποιητικών, ώστε να διαθέτουν ένα επιπλέον επαγγελματικό προσόν. Δεν τους παρουσιάζεται πάντοτε η γλώσσα ως πρόσβαση σε έναν διαφορετικό πολιτισμό, στη λογοτεχνία, στη μουσική και σε νέους τρόπους σκέψης. Αντίστοιχα, ορισμένα μαθήματα απορρίπτονται πριν οι μαθητές κατανοήσουν την ουσία και τις δυνατότητές τους. Η εκπαίδευση κινδυνεύει έτσι να μετατραπεί σε μηχανισμό συγκέντρωσης προσόντων, αντί να αποτελεί μια διαδικασία διεύρυνσης των πνευματικών οριζόντων.

Η οικογένεια αντιμετωπίζει ανάλογο κίνδυνο, όταν θεωρεί βασική αποστολή της να εξασφαλίσει στα παιδιά εφόδια για το μέλλον, παραμελώντας την ανατροφή, την καλλιέργεια αξιών και την ουσιαστική επικοινωνία. Οι ενήλικες πρέπει να αναρωτηθούν ποιον άνθρωπο επιθυμούν να διαμορφώσουν και όχι μόνο ποια θέση θέλουν να κατακτήσει το παιδί τους.

Η χριστιανική διάσταση, όπως τονίστηκε, προσφέρει ένα βαθύτερο πλαίσιο κατανόησης. Ο άνθρωπος αντιμετωπίζεται ως πρόσωπο με ελευθερία, δημιουργικότητα και ικανότητα αγάπης, πλασμένο κατ' εικόνα Θεού. Η πίστη δεν είναι ένα σύνολο κανόνων, αλλά προσανατολισμός προς την προσωπική

ολοκλήρωση και την ανάπτυξη σχέσης με τον Θεό και τους άλλους.

Παρά τις αστοχίες της οικογένειας και της εκπαίδευσης, η συζήτηση αναγνώρισε τη ζωτικότητα και την αυτενέργεια των νέων. Καθώς αντιμετωπίζουν σημαντικές ευθύνες, όπως την ολοκλήρωση του σχολείου, τις πανεπιστημιακές σπουδές και την είσοδο στην εργασία, αποκτούν εμπειρίες που συμβάλλουν στην ωρίμανσή τους.

Ο π. Αντώνιος παρομοίασε την ανάπτυξη των νέων με ένα φυτό που βρίσκει τρόπο να αναπτυχθεί ακόμη και όταν συναντά εμπόδια. Η παρομοίωση αναδεικνύει την εσωτερική δύναμη του ανθρώπου και τα χαρίσματα που, σύμφωνα με τη χριστιανική αντίληψη, του προσφέρει ο Θεός.

Συμπερασματικά, η διαμόρφωση της ταυτότητας των νέων απαιτεί λιγότερη επιβολή έτοιμων λύσεων και περισσότερη εμπιστοσύνη, διάλογο και ουσιαστική ακρόαση. Οι ενήλικες καλούνται να αναγνωρίσουν ότι οι νέοι δεν αποτελούν απλώς μελλοντικούς πολίτες ή εργαζομένους, αλλά πρόσωπα που ήδη έχουν ανάγκες, ερωτήματα και δικαίωμα συμμετοχής. Η ευθύνη της οικογένειας, του σχολείου και της Εκκλησίας είναι να δημιουργούν συνθήκες μέσα στις οποίες κάθε νέος θα μπορεί να αναζητήσει ελεύθερα ποιος είναι, να αναπτύξει τα χαρίσματά του και να οικοδομήσει μια ζωή με νόημα, αξίες και αγάπη.

